

Câteva idei principale din Filocalia

Vladimir Antonov

Tradus din engleză de
Jenica Neamu

Această carte conține afirmații făcute de mulți călugări creștini care au trăit pe Pământ în primele secole ale existenței creștinismului. Cuvintele lor reflectă căutările lor spirituale personale care includ îndoielile lor, deznădejdea eșecurilor, descrierea succeselor, sfaturile lor oferite altora. Mulți dintre aceștia au adus o contribuție însemnată la dezvoltarea ideilor isihasmului.

Această carte are o mare valoare pentru aceia care studiază experiența religioasă.

Sfaturi duhovnicești ale Diadohului Foticeei

Culmea credinței este... scufundarea minții în Dumnezeu.

Culmea eliberării de bogății [de dorința de a avea bogății] este să vrei să fii sărac tot atât de mult pe cât vor ceilalți să fie bogați.

Culmea umilinței este de a uita fără șovăială faptele tale bune.

Culmea iubirii este întărirea purtării prietenoase față de aceia care te ponegresc și te ocărăsc.

Sfaturile duhovnicești ale lui Varsanufie cel Mare și ale lui Ioan numit Proorocul

Spune că ești păcătos, dar poartă-te ca și cum nu ai fi.

Cel ce se vede pe sine păcătos și vinovat de multe rele, niciodată nu se sfădește, nu se ceartă și nici nu e supărat pe ceilalți, ci ține pe toți ca fiind mai buni și mai înțelepți decât el însuși.

Îndrumările duhovnicești ale lui Efrem Sirul

Călugăre, să nu mănânci carne, nici să nu bei vin, ca nu cumva să se strice mintea ta... Să nu depinzi de carne și de băutul vinului, ca nu cumva mintea ta să nu mai fie în stare să primească darurile cele duhovnicești.

Dumnezeu a creat pe om liber, de aceea, pentru om există și cinstirea și pedeapsa. Să primească laude și lauri căutătorii celor duhovnicești, iar cei neglijenți și criminali — pedeapsă și durere.

Ochiul rătăcitor provoacă multă suferință aceluia care îl urmează. Țineți-vă ochii de la rătăcire, ca nu cumva să pierdeți calea cea dreaptă a castității.

Ocoliți cu înțelepciune adunările nepotrivite pentru a vă păstra curați în bunătate.

Dacă vrei să birui iubirea de arginți, să îndrăgești dăruirea pentru aproapele tău și traiul umil.

Dacă vrei să birui mânia, să fii blând și generos.

Dacă vrei să birui îndelunga întristare, să nu te mâhnești nicicând pentru cele vremelnice, ci dacă alții te vor răni cu vorba sau te vor necinsti, sau nu îți vor da pace, nu te întrista, ci dimpotrivă, bucură-te.

Întristează-te doar când păcătuiești, dar și aici să păstrezi măsura, ca să nu cazi în deznădejde.

Dacă vrei să birui slava deșartă, să nu iubești laudele, nici cinstirile, nici hainele bune, nici șederea pe locurile de frunte, nici întâietățile, ci, dimpotrivă să te bucuri atunci când ești ocărât și defăimat în chip mincinos, și să te mustri pe tine însuși, zicându-ți că ești cel mai păcătos dintre toți păcătoșii.

Dacă vrei să birui trufia, orice ai face, să nu zici că lucrul acela s-a făcut cu puterile tale, ci să spui: “Cu ajutorul lui Dumnezeu și cu acoperământul lui Dumnezeu se face aceasta, nu cu puterea mea”.

“Principiile generale ale vieții duhovnicești” **Ioan Scărarul**

Mirenii m-au întrebat: „Cum putem noi, care trăim cu soții, fiind împovărați cu îndatoriri lumești, să cunoaștem viața creștină desăvârșită?”

Le-am răspuns: „Faceți tot binele de care sunteți în stare, să nu înșelați pe nimeni, să nu fiți trufași cu nimeni, să nu urâți pe nimeni, să nu plecați de la adunările bisericești, să fiți miloși cu cei săraci, să nu ispitiți pe nimeni, să nu umiliți pe nimeni, să fiți credincioși soțiilor voastre. Trăind așa, vă veți apropia de Împărăția Cerească.”

Îndrumările spirituale ale lui Avva Dorotei

Toată lumea judecă pe alții, după cum le este felul... Să spunem că, întâmplător, cineva era afară pe timp de noapte și trei bărbați treceau pe lângă el. Primul dintre ei, văzându-l, crede că el așteaptă pe cineva pentru a curvi; celălalt crede că trebuie să fie un hoț; iar al treilea crede că [acel om] a hotărât să meargă împreună cu altcineva pentru a se ruga și [acum] îl așteaptă.

Am auzit despre un frate care, atunci când vizita pe cineva din comunitate și vedea chilia acestuia nemăturată și murdară, gândea în sinea lui: binecuvântat este acest frate, pentru că el a pus deoparte preocupările pământești și este atât de cufundat în cele mai înalte lucruri, încât nu mai are timp să curețe odaia. Și dacă el ajungea la un frate a cărei chilie era cu toate lucrurile puse la locul lor, măturată și curată, se gândea: sufletul acestui frate este tot atât de curat cum este și odaia lui, iar rânduiala din cămăruța lui este la fel cu starea sufletului său.

Să nu jinduiți la rezultatul pe care îl râvniți, ci să vreți să se întâmple așa cum va fi să fie: așa, veți trăi în pace cu toată lumea.

Să credeți că rușinea și ocară sunt leacuri pentru vindecarea mândriei. Și rugați-vă pentru cei ce vă ceartă ca pentru adevărații vindecători...

Ca răspuns la învinuiri mincinoase spun [următoarele]: iartă-mă și roagă-te pentru mine! Când oamenii te întreabă dacă este adevărat, spune adevărul și apoi pleacă-te cu umilință și spune din nou: iertați-mă și rugați-vă pentru mine!

Niciodată să nu pui voința ta înaintea voinței fratelui tău.

“Despre lupta duhovnicească”

Ioan Casian

(Există) starea care constă în contemplarea unui Singur Dumnezeu cu o iubire arzătoare față de El; în această stare, plină de acea iubire, mintea conversează cu Dumnezeu în modul cel mai direct.

Îndrumările ascetice ale lui Nilus din Sinai

Atunci când rușinea cade asupra ta, să fii bucuros pentru că, dacă este pe nedrept, atunci răsplata ta va fi mare; și dacă este drept, atunci, după ce ți-ai luat lecția, poți să eviți pedeapsa.

Există cea mai înaltă rugăciune a celor perfecți... — când prin aspirații negrăite ale spiritului, ei se apropie de Dumnezeu Care le vede inimile lor deschise.

Îndrumările duhovnicești ale lui Isaac Sirul

Acela care are un suflet smerit niciodată nu stă să se uite la mulțimi, la adunări de oameni sau răzmerițe; nu dă nicio atenție cuvintelor, bârfelor, împotrivirilor, tulburărilor simțurilor: el nu caută să aibă mult și să fie mereu ocupat, ci să fie liber și fără griji.

El nu se grăbește niciodată și nu este niciodată tulburat; el nu are niciodată gânduri agitate și lipsite de adâncime; ci el rămâne mereu liniștit. Nu există nimic care poate să-l uimească, să-l încurce, sau să-l sperie... Toată bucuria și veselia se găsesc în ceea ce este plăcut pentru Domnul său. Când el ajunge cu fruntea la pământ și își îndreaptă ochii inimii sale către Cel mai Sfânt dintre Sfinți,... el îndrăznește să se roage numai atât: tot ceea ce mi se va întâmpla, să se întâmple prin voia Ta!

Deșertul domolește tulburările sufletești. Dar omul nu trebuie doar să domolească patimile, ci trebuie să le nimicească, să le înfrângă... patimile care au fost doar potolite se trezesc atunci când există un motiv pentru ele să apară din nou.

Cel care vrea să-L iubească pe Dumnezeu trebuie să aibă grijă, în primul rând, de curățenia sufletului; această puritate este atinsă prin biruirea patimilor. Acela care nu și-a biruit patimile nu poate intra curat în lăcașul pur și neprihănit al inimii.

Nu urî pe păcătos, căci noi toți vom fi răspunzători.

Sfaturile duhovnicești ale lui Teodor din Edessa

Numai după ce am scăpat de slăbiciuni și desfrâu și numai după ce avem poftele trupesti sub stăpânirea Duhului, numai atunci vom lua crucea și Îl vom urma pe Cristos.

Și "retragerea din lume" nu înseamnă altceva decât nimicirea patimilor și trăirea vieții lăuntrice întru Cristos.